

VLASTIVĚDA 4

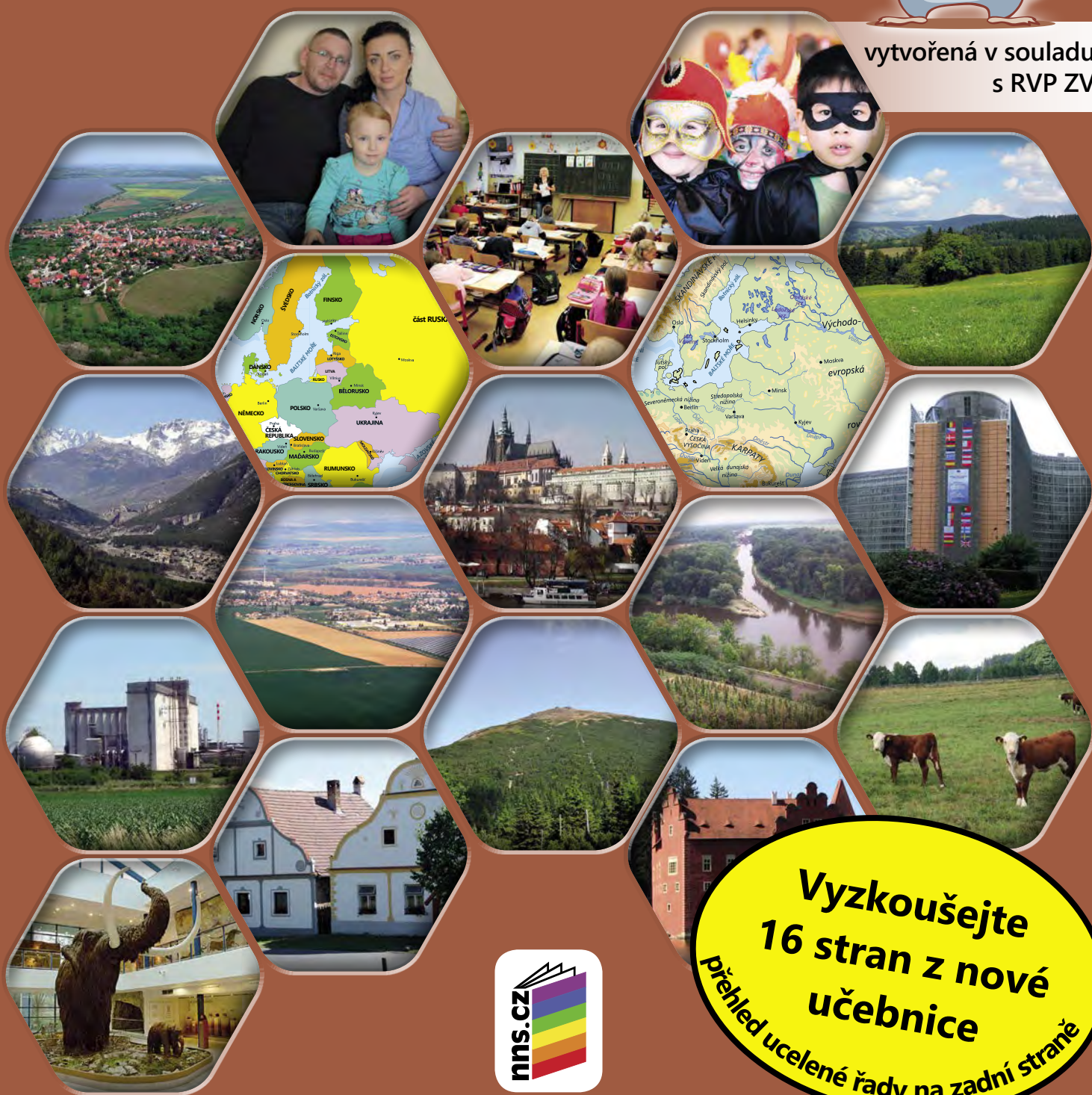
POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS
kde žijeme

učebnice pro 4. ročník základní školy

vytvořená v souladu
s RVP ZV

Vyzkoušejte
16 stran z nové
učebnice
přehled ucelené řady na zadní straně

Vážení vyučující,

otevíváte ukázkou nové učebnice vlastivědy *Poznáváme svět kolem nás* pro 4. ročník, která je součástí ucelené řady **Porozumění v souvislostech**. Při tvorbě učebnice jsme se řídili přesvědčením, že vlastivěda by měla žákům nejen pomoci orientovat se v geografických a hospodářských údajích o našem státě, ale především by měla přispět k jejich výchově jako demokraticky smýšlejících a zodpovědných občanů, kteří dokážou samostatně analyzovat a vyhodnocovat informace z různých zdrojů.

S tím rezonují i závěry *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*, jejímž cílem je „zaměřit vzdělávání více na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život“. V učebnici jsou proto nově zařazena témata, která žáky vedou k sebepoznání a sebehodnocení, povzbuzují je v jejich prosociálním chování a v zájmu o dění ve společnosti. Důraz je kladen na aktivní práci s daty z textů, map a grafů včetně využívání digitálních technologií.

Za všechny, kteří se na tvorbě této učebnice podíleli, autorka

OBSAH

■	OPAKOVÁNÍ UČIVA ZE 3. ROČNÍKU	3
	I. SVĚT, V NĚMŽ ŽIJEME	4
■	1. JACÍ VLASTNĚ JSME	4
	2. JAK ŽIJEME MEZI LIDMI	10
	II. ŽIJEME NA ZEMI	16
	1. JAK TO NA ZEMI VYPADÁ	16
	2. KRAJINA KOLEM NÁS A JEJÍ ZOBRAZENÍ	18
	3. ŽIJEME V EVROPĚ	22
	I. OPAKOVÁNÍ	26
	III. ŽIJEME V ČESKÉ REPUBLICE	27
	1. JAKÝ JE NÁŠ STÁT	27
	2. DĚDICTVÍ A BOHATSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY	32
	3. HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY	38
■	4. VE KTERÉM KRAJI ŽIJEME	44
	IV. ZÁKLADY FINANČNÍ GRAMOTNOSTI	48
■	1. MY A FINANCE	48
	II. OPAKOVÁNÍ	52
■	ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ	53
	REJSTŘÍK	54
	KLÍČ K VYBRANÝM ÚKOLŮM	55
■	<i>obsaženo v ukázce</i>	

Na učebnici vlastivědy *Poznáváme svět kolem nás* pro 4. ročník naváže učebnice pro 5. ročník. Žákům nabídne bližší seznámení se státním zřízením a politickým systémem České republiky, s významem státu pro jeho obyvatele a také s tím, jaká máme jako občané práva a povinnosti i co je podstatou občanské společnosti. Samostatná kapitola bude věnována mediální výchově a kritickému myšlení. Dále bude žákům představen způsob řízení Evropské unie, rozmanitost jejích přírodních podmínek, stejně jako obyvatel a tradic. Zvláštní pozornost bude věnována státům sousedícím s Českou republikou. Ve své závěrečné části učebnice žáky povede k uvědomění si sounáležitosti s lidmi z celého světa. Důraz bude kladen na aktivní práci s daty z textů, map a grafů včetně využívání digitálních technologií.

OPAKOVÁNÍ UČIVA ZE 3. ROČNÍKU

Odpovězte na otázky pod fotografiemi a obrázkem, vypracujte úkoly. Vše zapisujte do sešitu a společně zkontrolujte. Za správnou odpověď si připočítejte drobek sýra. Vyhrává ten, kdo jich na myšákových talířích nasbírá nejvíce.

1. Kterými pravidly se ve škole řídíme?

2. Co pro vás znamená domov?

3. Jmenujte příklady rodinných vztahů.

4. Kterými pravidly se řídí chodci?

5. Uveďte příklady bezpečnostních prvků pro jízdu na kole a na lyžích.

6. Na která čísla voláme v případě zranění při dopravní nehodě?

7. Co je charakteristické pro jednotlivá roční období?

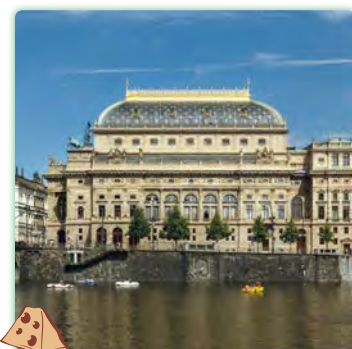
8. S čím se porovnává výška krajiny?

9. Co je charakteristické pro zemědělskou krajinu?

10. Co je charakteristické pro průmyslovou krajinu?

11. Uveďte příklady kulturních zařízení.

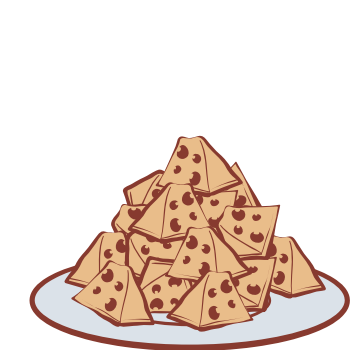
12. Jak dělíme dopravní prostředky?

13. Uveďte rozdíly mezi městem a vesnicí.

14. Ve kterém kraji žijete?

I. SVĚT, V NĚMŽ ŽIJEME

1. JACÍ VLASTNĚ JSME

KDO JSME?

CO PATŘÍ K DUŠEVNÍM VLASTNOSTEM?

JSME ZODPOVĚDNÍ?

JAKÝ MÁ BÝT KAMARÁD?

Úkoly na dnešek (16:00-18:00)

- úkol do češtiny
- příprava na písemku z matematiky
- hrát na flétnu
- slovička do AJ na pozítří

KDO JSME?

Všichni jsme lidé. Přesto je každý z nás **jedinečný**.

Vzhled

Již na první pohled **se lišíme vzhledem**. Můžeme být vysocí, malého vzrůstu, při těle, štíhlí, blondatí, zrzci i černovlasí, se světlou, nebo tmavou barvou kůže, máme různou barvu očí nebo tvar obličeje, ...

Vzhled většinou ovlivňuje náš první dojem z člověka, s nímž se setkáváme.

Říká se, že posuzovat člověka podle zevnějšku je to samé, jako posuzovat bonbon podle obalu. Vždy je lepší nejdříve počkat, jak bonbon chutná. Myslíte, že je to pravda? Proč ano, proč ne? Uveďte příklady, kdy se vám někdo na první pohled líbil, ale pak jste na něj změnili názor. Vysvětlete proč.

1 Vyberte si jednoho spolužáka a popište jej tak, aby ostatní poznali, o koho se jedná.

AJ Vytvořte seznam anglických slovíček potřebných k popisu osob, např. barvy vlasů, očí, výšky. Zkuste popsat svůj vlastní vzhled v angličtině.

Duševní vlastnosti

Ještě více než vzhledem **se lišíme duševními vlastnostmi**. Můžeme být líní, pilní, odvážní, zbabělí, pečliví, nedbalí, spolehliví, čestní, šikovní, ...

Jmenujte další duševní vlastnosti a uvádějte k nim i vlastnosti protikladné.

K duševním vlastnostem patří i to, jak se chováme k ostatním nebo v určitých situacích, co dovedeme nebo na čem nám záleží.

MŮJ VZHLED

„Jsem malý, sportovní postavy. Špičatý čumáček a výrazná černá očka doplňují větší ouška. Mám šedý kožíšek, jen ocásek je holý.“

MŮJ TEMPERAMENT

„Když se mi něco nedaří, hned vybuchnu. Problémy však dokážu rychle vyřešit. Nerad nečinně čekám.“

MŮJ CHARAKTER

„Rozhodl jsem se chovat vždy správně, i když je to někdy nevýhodné. Ve frontě na oběd nepředbím.“

MOJE SCHOPNOSTI

„Hezky kreslím, v tělocviku vyšplhám až ke stropu, umím hrát na flétnu.“

MOJE HODNOTY

„Důležité jsou pro mě přátelství a hezké vztahy mezi lidmi.“

CO PATŘÍ K DUŠEVNÍM VLASTNOSTEM?

Dříve, než se začneme našimi duševními vlastnostmi zabývat, je třeba si uvědomit, že nikdo není dokonalý. Každý člověk má **dobré i špatné vlastnosti**.

👉 Kterých svých vlastností si nejvíce ceníte? Co byste na sobě rádi změnili?

Co jsme dostali do vínku

S **některými** vlastnostmi jsme se již **narodili** a dokážeme je **ovlivnit jen zčásti**. Je však dobré je rozpoznat, abychom s nimi mohli počítat a **naučili se s nimi pracovat**.

Temperament

Lidé mohou reagovat na **stejnou situaci rozdílně**. Jeden se hned rozčílí, druhý se stáhne do sebe a tiše se trápí, třetímu se zdá, že problém hravě zvládne, dalšímu je jedno, co se děje. To, jakým způsobem **reagujeme** na určité podněty a situace, jak je **prožíváme** a jak se při nich **chováme**, nazýváme **temperament**.

- 2 Existují různá vymezení typů temperamentu. Již ze starověkého Řecka pochází rozdělení na čtyři základní typy (sanguinik, choleric, melancholik a flegmatik), lidé jsou však tak rozmanití, že je nelze zařazovat pouze k jednomu typu.
- 👉 Zahrajte situaci, kdy a) vám paní prodavačka omylem prodá jiný výrobek, např. jogurt s jinou příchutí nebo krabičku lega s jiným typem letadla, b) zjistíte, že vaše skupina již má jen málo času na vyhotovení společného projektu. Předveďte vždy, jak by reagovali lidé uvedení v předchozím odstavci. Která z reakcí je vám nejbližší?

Emoce

To, co prožíváme, označujeme jako **emoce**. Patří mezi ně např. radost, spokojenost, strach, hněv, smutek a údiv.

- 2 Zopakujte si, o kterých emocích jste se v minulých ročnících dozvěděli.
- 👉 Vypište všechny emoce, které dokážete pojmenovat, a zkuste je rozdělit na kladné a záporné.
- 👄 Jmenujte situace, které ve vás vyvolávají kladné a záporné emoce. Jak byste někdy mohli záporným emocím předejít?
- 3 Zamyslete se, zda mohou být i záporné emoce užitečné. Pokud ano, uveďte příklady.
- 4 Co podle vás prožívá myšák na jednotlivých obrázcích? Jakými slovy byste mu dali najevo, že s ním cítíte?

- 👉 Sepište, co byste poradili mladšímu kamarádovi proti strachu a) ze tmy, b) z neznámého prostředí, c) ze zkoušení.

Schopnosti

Schopnosti jsou vlastnosti potřebné **pro úspěšné vykonávání nějaké činnosti**. Mohou být např. hudební, herecké, matematické, výtvarné, pohybové.

- 5 Prohlédněte si fotografie a řekněte, o které schopnosti se jedná.

- 👄 Jaké schopnosti máte vy, vaši rodiče a další blízké osoby?

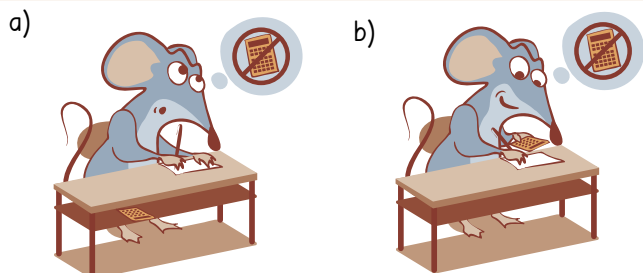
Co je „v našich rukou“

Podstatnou část naší osobnosti představují vlastnosti, které **se utvářejí v průběhu života**. Působí na ně vše, co se děje kolem nás (v rodině, v kolektivu ve školce a škole, ve společnosti). Postupně se je učíme **sami ovlivňovat**.

Charakter

Charakter, tedy to, jakým budeme člověkem, ovlivňuje naše výchova a sebevýchova. Souvisí s tím, jak se **my sami rozhodneme** chovat a zda usilujeme o to, abychom žili **v souladu se svým svědomím**.

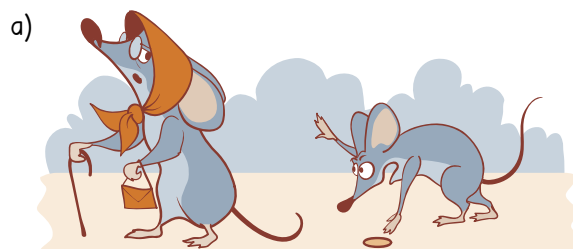
6 Prohlédněte si obrázky a určete, kdo se zachoval lépe. Svá rozhodnutí zdůvodněte.

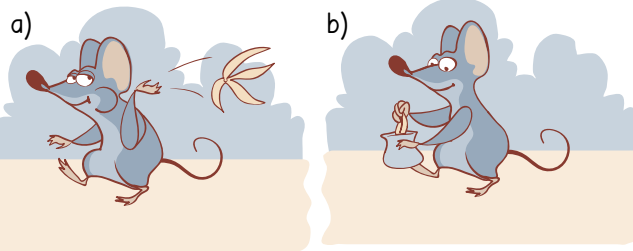
Při písemce je zakázáno používat kalkulačku.

Spolužákovi se ostatní ze třídy posmívají.

Viděl jsem, jak paní vypadla z tašky desetikoruna.

Není tu odpadkový koš, na ulici kromě mě nikdo není.

PS Máte nějakého oblíbeného knižního nebo filmového hrdinu? Co na něm nejvíce oceňujete? Jak jedná? Z jakých pohytek? Jaký má charakter? Mohl by vám sloužit jako vzor? Poznámky si запиšte do pracovního sešitu (PS) na str. 5.

U Mnoho příběhů popisuje, jak se i navzdory mnohým nevýhodám a překážkám jejich hrdinové stanou statečnými, moudrými a váženými osobnostmi. Například oblíbená knížka Cressidy Cowellové *Škyťák Šelmovská Štika III. (Kniha 1 – Jak vycvičit draka)* začíná slovy:

„... Nebyl jsem zrovna rozený rek. Musel jsem na tom tvrdě pracovat. Tohle je příběh o tom, jak se vypracovat na hrdinu sobě navzdory...“

Znovu si přečtete ukázkou, promyslete si a запиšte, kým byste se chtěli stát vy, co pro to budete muset udělat, co se naučit a které překážky překonat.

Hodnoty

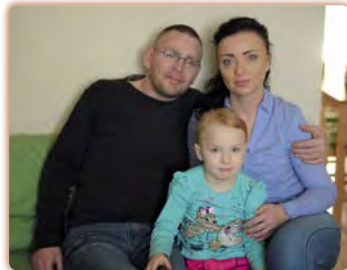
To, co je pro nás **důležité**, to, čeho si vážíme, co považujeme za to **podstatné ve svém životě**, označujeme jako **hodnoty**. Hodnotami bývají např. zdraví, přátelství, čest, spravedlnost, nezávislost, ale i pohodlí, společenské postavení nebo majetek. Hodnoty si vytváříme celý život. Můžeme je přejímat nejen z rodiny, ale také ze školy, od kamarádů a spolužáků, z příběhů v knížkách nebo filmech.

U Ke kterým hodnotám vás podle vašeho názoru vedou rodiče nebo prarodiče, kamarádi, vyučující?

Na základě svých hodnot **poměrujeme** chování ostatních a dění kolem nás.

To, jaké hodnoty uznáváme, **ovlivňuje naše chování a rozhodování.**

- 7 Zamyslete se a zkuste vysvětlit předchozí větu a uvést konkrétní příklady.
- VI Které hodnoty byly důležité v rytířské kultuře ve středověku? Jak ovlivňovaly chování rytířů?
- 8 Které hodnoty podle vás představují uvedené fotografie?

JAKÝ MÁ BÝT KAMARÁD?

- Přečtěte si ukázky z knížek Aleny Santarové *Káťa Katrin Katynka* (hlavní postavou je Káťa) a Vojtěcha Steklače *Mirek a spol.* (hlavní postavou a vypravěčem je Bořík).

„Kamarádila jsi se mnou proto,“ řekla Káťa pomalu a rozvážně, domnívající se, že Unu zahanbí, „že jsi ode mne ve škole opisovala. Že jsem ti dělala výkresy!“

Bylo toho vlastně mnohem víc, ale nemohla přece připomínat vypůjčené koruny, nevrácenou šálu a pletené rukavice, ne. Takové věci se neříkají. Kátě samotné bylo hanba na to i jen vzpomenout. Myslíla, že stačí připomenout spěch, se kterým Una opisovala její výpočty do svých sešitů.

„No! A cos myslela?“ ohrnula nos slečna Dvořáčková. „Samozřejmě! Proč bych měla kamarádit s takovou žábou, jako jsi ty? Chodit na procházku – na hřiště pro děti! Maminko, prosím tě, maminko, mohla bych? Šílenství!“

Káťa poznala, že to se opičí po ní.

Káťa Katrin Katynka

A vždycky jsem si myslel, že mě a kluky, co spolu kamarádíme, může na světě rozdělit jen smrt. Protože i když se občas hádáme, tak si strašně rozumíme a známe se až do morku svých kostí, jak řekl Čenda a Aleš na to navázal morkovými knedlíčky v hovězí nudlové polévce a Mirek to završil archeologickými vykopávkami.

„Copak to nechápete,“ řekl jsem zoufale, „že se náš barák bude bourat?! Že se budu muset stěhovat!“

Teď už to konečně klukům došlo, byli jsme na bubenském nádraží a Čenda nesměle navrhl, že by se snad s tím dalo něco dělat.

„Vždycky jsme měli šikovný nápady,“ řekl Mirek a plácl mě do zad.

Mirek a spol.

Znovu si přečtěte ukázky, splňte následující úkoly a odpovězte na otázku.

1. Stručně shrňte, co se v ukázkách odehrálo.
2. Rozhodněte, která z ukázek vypovídá o pravém a která o falešném přátelství. Uveďte příklady z textu, které to dokládají.
3. Popište rozdíly v povaze Káti a slečny Dvořáčkové (Uny).
4. Na základě zmínek v ukázce zkuste odhadnout zájmy Boříkových kamarádů.
5. Jak Boříkovi kamarádi reagovali na zprávu, že se Bořík bude muset odstěhovat?

U kamaráda nám záleží více na jeho duševních vlastnostech než na tom, jak vypadá. Kamarád je člověk, se kterým rádi **trávíme volný čas**, protože si s ním **rozumíme**, máme **podobné zájmy a uznáváme podobné hodnoty**. Ale odlišnosti v temperamentu nebo ve schopnostech nemusejí být na škodu – naopak: kamarádi se mohou doplňovat a rozličným přístupem **si pomoci** v řešení různých situací.

- ☺ Kterých vlastností si vážíte na svých kamarádech?

- 9 Sepište, jaký by byl váš ideální kamarád. Srovnejte jeho vlastnosti s těmi, které máte vy.

Ke kamarádovi máme **důvěru** a můžeme se mu svěřit se svými problémy. Záleží nám na jeho **dobru** a jemu zase na našem. Kamarád je **upřímný** a můžeme se na něj **spolehnout**. Lhář a prospěchář se těžko stane dobrým kamarádem a také si sám těžko dobré kamarády najde.

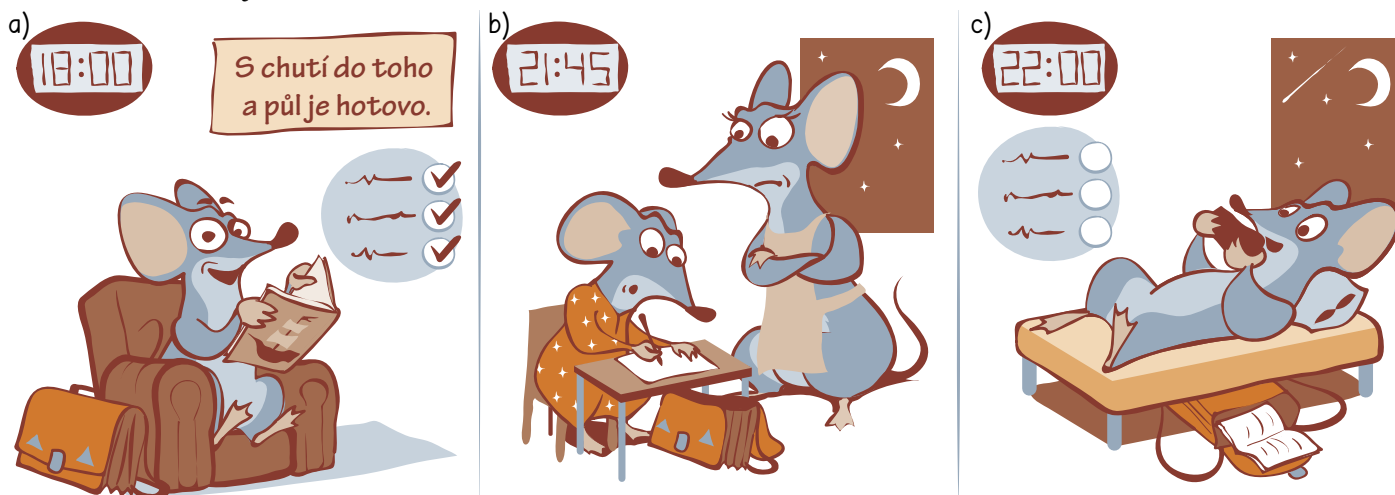

JSME ZODPOVĚDNÍ?

Jak splnit úkol

Život nám přináší radost i starost. Ne všechny úkoly a činnosti děláme s chutí – ať se jedná o úkoly do školy, nebo třeba pravidelné čištění zubů. „Kazí“ nám den a náladu. **Záleží** však **na nás**, jak k nim přistoupíme i jaké následky si při jejich neplnění ponese.

10 Prohlédněte si obrázky a popište rozdíly v přístupu k plnění úkolů. Zkuste uvést, co si myšáci na obrázku myslí a jak se asi cítí následující den ve škole.

vw Nakreslete, jak vypadá náš chrup, a) když si pravidelně čistíme zuby, b) když pečíte o ústní hygienu zanedbáváme.

Organizace času na úkoly

Při plnění úkolů je velice **užitečné** naučit se zorganizovat svůj čas.

Pro přehled o vašem čase byste měli mít aktuální školní rozvrh doplněný o vaše kroužky a jiné pravidelné aktivity, např. trénink, hra na hudební nástroj.

- Nejprve si uděláme **seznam** všech úkolů.
- Potom úkoly seřadíme **podle termínu**, kdy mají být splněny.
- Ke každému z nich přiřídíme, **kolik času** na něj potřebujeme, připočítáme i krátké přestávky mezi nimi.
- Ujasníme si, kolik času na úkoly dnes máme, např. **od 16:00 do 18:00**.
- Posoudíme, zda můžeme všechny uvedené úkoly stihnout, ty, které stačí splnit později, z dnešního seznamu **vyřadíme**.
- Zapišeme **výsledný seznam**.
- Po provedení úkolu jej **označíme** jako splněný.

Úkoly	Čas
5. referát do přírodovědy na pozítří	(1 hod.)
4. slovíčka do AJ na pozítří	(20 min.)
2. příprava na písemku z matematiky - zítra!	(30 min.)
6. namalovat podzim do VV za týden	(1,5 hod.)
1. úkol do češtiny na zítřek	(20 min.)
3. hrát na flétnu každý den	(30 min.)

Úkoly na dnešek (16:00-18:00)

- úkol do češtiny
- příprava na písemku z matematiky
- hrát na flétnu
- slovíčka do AJ na pozítří

Pozor! Abychom, si mohli čas správně zorganizovat a včas splnit zadané úkoly, musíme si vždy **všechny úkoly zapsat!**

Po návratu ze školy si do stolního kalendáře nebo do kalendáře v mobilním telefonu запиšte, kdy budete psát větší písemky, abyste se na ně začali připravovat včas. Pro plánování úkolů lze použít i různé mobilní aplikace.

Do PS na str. 6 vytvořte seznam všech svých úkolů. Z něj pak vytvořte seznam úkolů pro dnešní, popř. zítřejší den.

Při organizaci času je vždy třeba počítat také s dobou pro potřebný odpočinek a zábavu.

Aktivity, kterými můžeme někoho rušit (např. hra na hudební nástroj), plánujeme s ohledem na potřeby ostatních členů domácnosti či sousedů.

Pracovní prostředí

Pro soustředění a kvalitní učení je velmi důležité také vhodné pracovní prostředí.

- 11 Na obrázcích najdete a jmenujte vše, co podle vás přispívá k lepšímu soustředění a úspěšnějšímu učení, a co ho naopak ztěžuje. Spolupracujte ve dvojicích, svá rozhodnutí zdůvodněte a zkontrolujte s vyučujícím.

Jak dosáhnout cíle

Neúspěch – součást cesty k cíli

Někdy se nám nedaří, i když si úkoly plánujeme a snažíme se je poctivě plnit. Pokud máme čisté svědomí, že jsme se opravdu snažili, nemusíme si nic vyčítat. **Neúspěch** můžeme chápat i jako důležitou zkušenost, ze které se můžeme poučit.

1. Uvědomíme si, v čem tkví naše slabiny a v čem jsme chybovali, co se nám daří, co nám jde hůře.
2. Zjistíme, proč tomu tak je, např. zda jsme nepozorní, zda látce nerozumíme, zda ji máme málo procvičenou.
3. Zvážíme, co můžeme příště udělat lépe, abychom se zjištěným problémům vyhnuli, zda to zvládneme sami, či požádáme o pomoc např. rodiče či vyučující.

Neúspěch

CHYBY: chybné měkké i po m

PROČ: nepamatuji si vyjmenovaná slova

ŘEŠENÍ: denně opakovat!

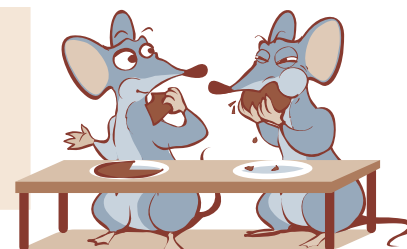
- 12 Zamyslete se, čeho byste chtěli dosáhnout (např. v čem byste se mohli zlepšit) a jakými způsoby. Vše zapište, vložte do obálky, zalepte a odevzdejte vyučujícímu. Ve stanovený termín (např. na konci čtvrtletí či pololetí) se ke svému předsevzetí vraťte a zhodnoťte, zda se vám ho dařilo splnit. Pokud ne, zamyslete se proč a stanovte si nové cíle a postupy.

Vytyčení cesty k cíli

Úspěchy či neúspěchy se nemusejí týkat jen školních úkolů a zkoušení. Sami si přece také stanovujeme cíle, kterých chceme dosáhnout – např. uplatvat vzdálenost 150 m, postavit model vesmírné lodi, zahrát na klavír melodii z oblíbeného filmu.

- 👄 Jaký máte „mimoškolní“ cíl? Co děláte pro jeho splnění? Co budete dělat, až ho dosáhnete?

Někdy máme pocit neschopnosti, a přitom jsme si jen ukousli příliš velké sousto. Místo házení flinty do žita nám pak může pomoci vytyčení „mezi-cílů“ – např. postupné prodlužování vzdálenosti (50 m – 100 m – 150 m), začít s jednoduššími modely a hudebními skladbami. Můžeme se radovat z každého zdolaného úseku.

- 📌 Co znamená „ukousnout si příliš velké sousto“ a „házet flintu do žita“?

Jsmo jedineční svými tělesnými a duševními vlastnostmi. Některé vlastnosti dokážeme ovlivnit jen zčásti, ale to, jakým budeme člověkem, ovlivňuje naše výchova a sebevýchova. Při plnění úkolů je užitečné naučit se zorganizovat svůj čas a připravit si vhodné pracovní prostředí. Cílů, které je obtížné zvládnout najednou, můžeme dosáhnout pomocí vytyčení „mezi-cílů“.

1. Které emoce znáte?
2. S čím souvisí charakter?
3. Které vlastnosti by měl mít váš kamarád?
4. Vysvětlíte postup při organizaci času na úkoly.
5. Jak může být neúspěch užitečný?
6. Prohlédněte si úvodní schéma a shrňte, co jste se v této kapitole dozvěděli.

4. VE KTERÉM KRAJI ŽIJEME

JAK SE ČESKÁ REPUBLIKA ČLENÍ?

Česká republika nepatří k velkým státům, přesto by bylo nemožné spravovat všechny záležitosti na našem území pouze z jednoho místa. Tuto zkušenost učinili i dávní čeští panovníci, a proto se **území** kvůli správě členilo již od středověku na **menší územní celky**.

- 📌 Za vlády Lucemburků se soubor všech zemí připojených k českému státu začal nazývat „země Koruny české“. Souběžně s tímto zemským zřízením existovalo i zřízení krajské. V Čechách kraje zavedl Přemysl Otakar II. dokonce již ve 13. století. Na Moravě byly kraje zřízeny až v 17. století, v období po bitvě na Bílé hoře.

STÁT

KRAJ

obec

V současnosti se v rámci správy celého **státu** území České republiky člení na správní obvody **krajů** a ty ještě na správní obvody **obcí***.

CO JE OBEC?

Obec je základním územním společenstvím občanů. Je samostatně spravována **zastupitelstvem obce**, které si občané volí. Hospodaří s **obecním majetkem**, pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Navenek obec zastupuje **starosta**, který stojí v čele **obecního úřadu**.

- 📄 Do PS na str. I запиšte název vaší obce a uveďte, kdo vykonává funkci starosty.
- 📌 Mezi jednotlivými obecními úřady obcí jsou ještě rozdíly: obecní úřady s rozšířenou působností mají některé oblasti působnosti i pro okolní obce.

Města

Větší a významnější obce, zpravidla správní a průmyslová střediska oblasti, označujeme jako města. Ve městě se obecní úřad nazývá **městský úřad**.

- 1 Zopakujte si, čím se liší města od menších obcí. Uveďte, které služby se ve městech zpravidla nacházejí, a v menších obcích nikoli.
- 🏠 Rozdělte si oblasti působnosti městského úřadu (např. životního prostředí, dopravy, výstavby) a zkuste vysvětlit, proč je vámi zastupovaná oblast důležitá.
- @ Některá velká města nazýváme statutární města. Navenek statutární město (jako celek všech městských částí a obvodů) zastupuje primátor. To, která města jsou prohlášena za statutární, je dáno zákonem o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb.). V § 4 zjistíte, o která města se jedná.

Obecní úřad Ivančice

Městský úřad
Brandýs nad Labem

Praha

Výjimečné postavení mezi městy má samozřejmě **Praha**, která je **hlavním městem** České republiky a **zároveň i jedním z krajů**.

Pražský hrad

Z Prahu jako hlavní město a zároveň kraj navenek zastupuje primátor, který je zároveň hejtmánem. Příslušným správním úřadem je magistrát, jenž je zároveň krajským úřadem.

@ Na stránkách Českého statistického úřadu zjistíte, kolik má Praha aktuálně obyvatel.

2 Které státní instituce v Praze sídlí?

Strakova akademie

Thunovský palác

Valdštejnský palác

JAK FUNGUJE KRAJ?

Česká republika je rozčleněna na **14 krajů**.

PS Kraje jsou složeny z jednotlivých okresů, které před rokem 2001 sloužily také jako správní jednotky, v současné době tvoří pouze územní jednotky zohledňované např. ve statistice. Zjistěte a do PS na str. I запиšte, do kterého okresu spadá vaše obec.

Stejně jako obec i kraj řídí své záležitosti samostatně. Občané kraje volí do **krajského zastupitelstva** své zástupce.

Navenek kraj zastupuje **hejtmán** kraje.

Správu kraje zajišťuje **krajský úřad**, který se člení na různé odbory a oddělení podle oblastí, jimiž se zabývají (např. odbor životního prostředí a zemědělství, odbor školství, mládeže, sportu a tělovýchovy, odbor pro místní rozvoj).

Město, které je **sídlem** kraje, se nazývá **krajské město**.

Z Středočeský kraj nemá vlastní krajské město, jeho krajský úřad sídlí v Praze. Ta ale vlastně neleží ve Středočeském kraji, je samostatným krajem.

M Z grafu zjistíte, který kraj má nejvyšší počet obyvatel a který nejnižší.

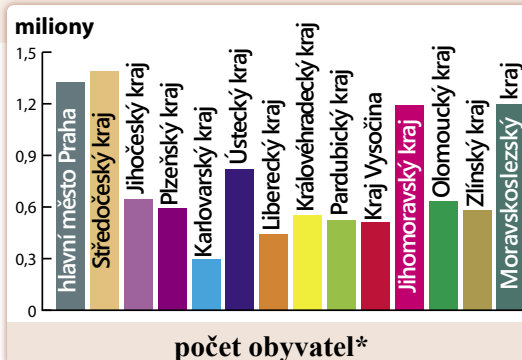
Na následující dvojstraně najdete mapu ČR rozčleněnou na kraje. V lístečcích s názvy krajů, příslušnými krajskými znaky a krajskými městy jsou ukázky památek či výroby v daném kraji.

✦ Srovnajte rozlohu krajů a zkuste určit nejmenší a největší z nich. Své poznatky ověřte např. na stránce www.asociacekraju.cz/kraje-cr/.

@

Krajský úřad Jihomoravského kraje

CO VÍTE O SVÉM KRAJI?

Podrobnější informace o všech krajích se budete učit až na 2. stupni ZŠ. Nyní se více seznamte pouze se svým krajem na stránkách www.nns.cz a v MIUč+.

PS Do PS na str. I запиšte, do kterého kraje spadá vaše obec, uveďte příslušné krajské město a řeku, na které leží. Dále uveďte jméno současného hejtmána vašeho kraje a co je podle vás pro váš kraj charakteristické.

Území České republiky se kvůli lepší správě celého státu dále člení na kraje a na obce. Občané mohou volit své zástupce do zastupitelstev obcí a do zastupitelstev krajů, v nichž žijí.

1. Jak se nazývá obecní úřad ve statutárních městech?

2. Na kolik krajů se ČR člení?

VE KTERÉM KRAJI ŽIJEME

✦ U každého z krajů:

- vyhledejte krajské město (kromě Prahy a Středočeského kraje);
- zjistěte, na které řece či na soutoku kterých řek leží;
- vyhledejte a jmenujte další řeky, které krajem protékají;
- vyhledejte a jmenujte nejméně tři další města;
- ukažte významné nížiny, pohoří a jiné vysočiny, které se v kraji nacházejí nebo do něj zasahují.

LIBERECKÝ KRAJ

Liberec

Panská skála

Bezděz

Ještěd

KARLOVARSKÝ KRAJ

Karlovy Vary

Soos

Bečov nad Teplou

Loket

ÚSTECKÝ KRAJ

Ústí nad Labem

Pravčická brána

chemička Lovosice

Říp

PLZEŇSKÝ KRAJ

Plzeň

Horšovský Týn

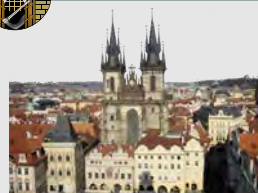
Plzeňský Prazdroj

Rabí

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Týnský chrám

Václavské náměstí

Národní divadlo

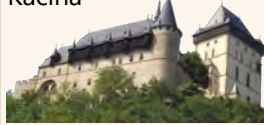
STŘEDOČESKÝ KRAJ

Konopiště

Kačina

Karlštejn

JIHOČESKÝ KRAJ

České Budějovice

Vyšší Brod

most v Písku

Hluboká

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

PARDUBICKÝ KRAJ

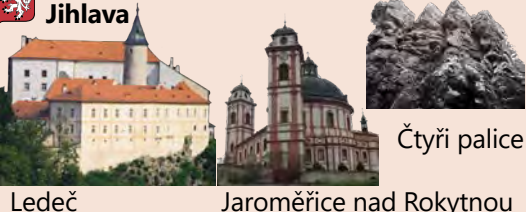
OLOMOUCKÝ KRAJ

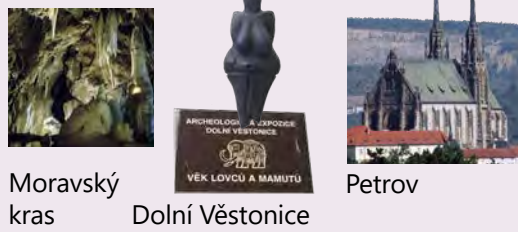
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

KRAJ VYSOČINA

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

ZLÍNSKÝ KRAJ

IV. ZÁKLADY FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

1. MY A FINANCE

CO ZNAMENÁ VLASTNICTVÍ?

Každý má právo **vlastnit majetek**. Vše, co někomu patří, je jeho vlastnictvím. Vlastník může se svým vlastnictvím nakládat, může ho užívat, půjčovat, darovat nebo i prodat. Zároveň je za něj odpovědný a měl by se o něj starat.

👄 Jak bychom mohli majetek získat?

PT Diskutujte o tom, co lze vlastnit. V otokářských systémech mohl být předmětem vlastnictví i člověk. Proč to nebylo správné a proč nelze vlastnit jiného člověka? Jak se asi cítí lidé považovaní za věc, kterou může někdo vlastnit, prodat či s ní libovolně nakládat?

💡 Pozor! Vydávání cizího textu z internetu za svůj nebo používání počítačových programů bez zakoupené licence je nejen nesprávné, ale také trestné!

Vlastnictví můžeme dělit podle různých kritérií, např. podle toho, komu patří, popř. kolik má vlastníků.

👄 Diskutujte o tom, zda si děti mohou půjčovat, nebo dokonce někomu darovat majetek rodičů, když ho s nimi společně užívají. Uveďte příklady vašeho osobního majetku.

🏡 Vybte si jednu osobní věc, např. ořezávkou, a sepište pravidla pro její půjčování. Pravidla dejte na nástěnku.

🏡 a) Vybte si některou oblast z veřejného vlastnictví (např. chodníky, veřejná zeleň, veřejná dětská hřiště, veřejné osvětlení, lavičky, autobusové zastávky) a zjistěte, jak se o ně vaše obec stará.

b) Vybte si některou věc z osobního vlastnictví a zjistěte, jak se o ni máte starat, aby vám dobře a dlouho sloužila.

MAJETEK

hmotný

- např. budovy, auta a jiné výrobky

nehmotný

MIUČ+

- duševní vlastnictví
- např. text písně, receptura, počítačový software

VLASTNICTVÍ

SOUKROMÉ

osobní

- např. kolečkové brusle

společné

- např. společné části bytového domu

VEŘEJNÉ

vlastnictví státu, kraje nebo obce

- např. silnice, parky, přírodní rezervace

UMÍME HOSPODAŘIT?

📖 Přečtěte si zkrácenou ukázkou z knížky *Malý Mikuláš* pánů Goscinyho [Gosinyho] a Sempé.

Maminka má narozeniny a já jsem se rozhodl, že jí koupím nějaký dárek jako každý rok počínaje od loňska, jelikož předtím jsem byl ještě moc malý. Vzal jsem si všechno, co jsem měl našetřeno v pokladničce, a bylo toho dost, protože zrovna včera mi maminka náhodou dala nějaké peníze. Už jsem se rozhodl, co mamince dám: květiny do velké modré vázy v salóne, nádhernou kytici, obrovskou jako keř. ...

V krámě jsem položil všechny své peníze na pult a řekl jsem prodavačce, že chci obrovskou kytici květin pro maminku, ale žádné begónie, jelikož těch máme řadu na zahradě, a tak nemá cenu kupovat je jinde. ...

Prodavačka spočítala moje peníze a řekla, že mi bohužel nemůže dát velikánskou spoustu květin. Tvářil jsem se zklamaně.

Znovu si přečtěte text, splňte následující úkoly a odpovězte na otázky.

1. Stručně shrňte, co se v ukázce odehrálo.
2. Odkud měl Mikuláš peníze na dárek?
3. Proč paní prodavačka nemohla dát Mikulášovi, o co žádal?
4. Jak se asi Mikuláš cítil?
5. Uveďte, jaké následky by mělo, kdyby se Mikuláš rozhodl: a) nekoupit žádné květiny; b) koupit menší počet květin; c) půjčit si chybějící peníze od kamaráda; d) květiny ukrást.
6. Jak byste Mikulášovu situaci řešili vy?

Příjmy a výdaje

V každé rodině platí jiná pravidla, kdy, kolik a za jakých podmínek dostávají děti kapesné. Někdy mohou děti dostat i peněžní odměnu za pomoc v domácnosti nebo úspěchy ve škole. To všechno lze započítat jako **příjmy**. Nakupování dávků, občerstvení, lístků do kina, jízdenek atd. označujeme jako **výdaje**.

Osobní rozpočet

Se svými financemi bychom se měli naučit hospodařit. Měli bychom mít **přehled** o tom, jaké máme příjmy a jaké máme výdaje. **Porovnáním** všech předpokládaných **příjmů** a **výdajů** za určité období získáme **rozpočet**.

Příjmy

kapesné	150 Kč
k svátku	50 Kč
odměna za venčení psa sousedce	50 Kč
	<u>250 Kč</u>

Výdaje

4 × zmrzlina po 15 Kč	60 Kč
3 × kousek pizzy po 25 Kč	75 Kč
2 × pití z automatu po 16 Kč	32 Kč
2 × jízdenka ke kamarádce po 7 Kč	14 Kč
dárek bráškově k svátku	59 Kč
	<u>240 Kč</u>

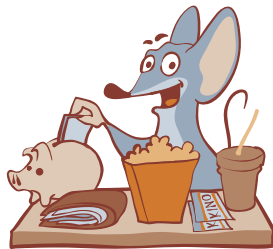
Rozpočet může být **vyrovnaný**, **přebytkový**, nebo **schodkový**.

vyrovnaný =

- příjmy jsou stejné jako výdaje

přebytkový +

- příjmy jsou vyšší než výdaje

schodkový -

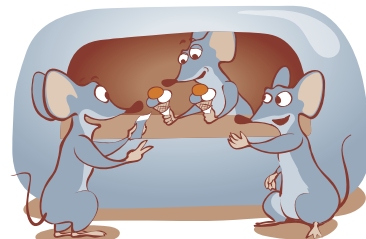

- příjmy jsou nižší než výdaje

1 O jaký rozpočet jde v případě příjmů a výdajů na bločích výše?

V případě přebytkového rozpočtu je užitečné zbylé peníze **spořit**, a vytvořit si tak **rezervu** pro strýčka Příhodu nebo na dlouho plánovaný větší výdaj (např. nákup mobilního telefonu).

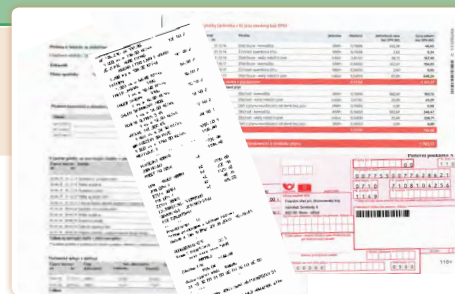
- ☑ Vysvětlete, co znamená mít peníze „pro strýčka Příhodu“.
- 👄 Šetříte si nějakou částku? Na co? Za jakým účelem?
- 🟢 Pokladnička má tvar prasátka. Slovo *prasátko* se často používá i jako označení pokladničky nebo spoření vůbec. Důvodů může být víc: jednak bývalo prase živeno zbytky z domácnosti, až bylo dostatečně vykrmené a mohla být zabijačka (prasátko se rozbije). Někde také bývalo zvykem dávat učedníkům prase za celoroční práci. V anglicky mluvících zemích prý označení pochází z toho, že lidé v dávných dobách odkládali peníze stranou do nádob z oranžově zbarveného jílu, kterému se anglicky říká pygg [pig]. Nádoby pak nazývali pyggybanks [pigibenks] a z toho piggy bank [pigi benk] – česky prasátko.
- 2 Zamyslete se, jakými způsoby byste řešili schodkový rozpočet.
- 👄 Které vaše běžné výdaje nejsou nezbytně nutné?
- 👄 Půjčili byste kamarádovi na zmrzlinu?
- 🟢 Státní rozpočet, tedy rozpočet příjmů a výdajů určitého státu také tvoří příjmy a výdaje. Mezi nejvýznamnější příjmy státního rozpočtu patří daně.

JAK HOSPODAŘÍ CELÁ DOMÁCNOST?

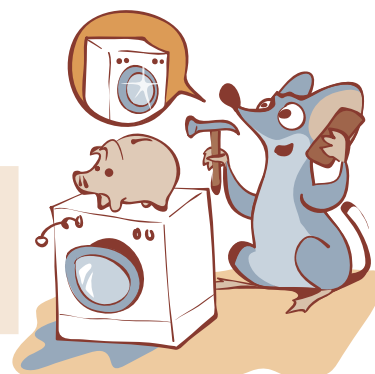
V rodinném rozpočtu porovnáváme předpokládané **příjmy a výdaje všech členů domácnosti**. Také rodinný rozpočet bychom měli udržovat vyrovnaný nebo ještě lépe přebytkový.

- 3 Zamyslete se, co může tvořit příjmy rodinného rozpočtu.
- 👤 Z nabídky vyberte výdaje, které jsou nezbytné pro zajištění základního chodu domácnosti. Svůj výběr zdůvodněte. Nabídka: návštěva divadla, oblečení, vstupné do bazénu, elektřina, kroužky pro děti, doprava do práce a do školy, dovolená, voda, boty, potraviny, odvoz odpadu, nový nábytek, plyn, předplatné časopisů, nájem, počítač, internet, mobilní telefon, návštěva restaurace, kadeřnice, drogerie, dioptrické brýle, koncert, splátky půjček.

Spoření

Pokud to jde, je rozumné **spořit** a vytvářet si tak **finanční rezervu** pro případ, že by došlo ke **snížení nebo výpadku příjmů** (např. ztráta zaměstnání nebo dlouhodobá nemoc). Finanční rezerva je užitečná i při **náhlém nezbytném výdaji** (např. kvůli poruše pračky).

Půjčka a dluh

Kdy si půjčovat, jak splácet

Může se stát, že nemáme ušetřenou dostatečnou finanční rezervu a výdaje domácnosti jsou větší než příjmy. Pokud jde o opravdu nezbytný výdaj (např. koupě pračky), musíme **si půjčit**. Tím nám vznikne **dluh**.

Vzniklý dluh budeme muset **splatit**. Kromě částky, kterou jsme si půjčili, musíme zaplatit také **úroky**. Úroky jsou odměna za půjčení tomu, kdo nám peníze půjčil (např. banka).

Proto je třeba každou **půjčku pečlivě uvážit** a zjistit, o kolik více s úroky zaplatíme, jak dlouho ji budeme muset splácet a hlavně, **zda ji budeme schopni splácet**.

Půjčku si nebereme na věci, které by nás sice potěšily, ale obešli bychom se bez nich.

- 💡 Při uzavírání půjček se podrobně seznamte se všemi podmínkami, např. s tím, jaké další poplatky jsou s půjčkou spojeny. Pozor! Když nebudete schopni splácet včas, dluh vám naroste o další úroky a pokuty.
- 📖 Novákovi potřebovali notebook, který stál 8 400 Kč. Neměli však dost peněz, proto si na něj vzali půjčku. Notebook mají splácet každý měsíc částkou 787 Kč po dobu jednoho roku. O kolik korun zaplatí více?

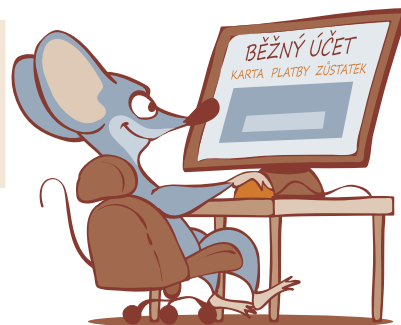

POKLADNIČKA, NEBO BANKOVNÍ ÚČET?

Bankovní účet

Je praktické neschraňovat a nenosit u sebe mnoho peněz v hotovosti (v bankovkách a mincích). U banky si můžeme zřídit **bankovní účet** a uložit si peníze tam. S penězi na bankovním účtu můžeme hospodařit prostřednictvím internetového bankovníctví, zadávat platební příkazy apod.

- ⊗ Zopakujte si, která měna se používá v ČR, a jednotlivé mince a bankovky si prohlédněte např. na stránkách České národní banky (www.cnb.cz). Jak se nazývá měna společná pro mnoho států Evropské unie? Zjistěte, jaký je aktuální kurz – tedy za kolik jednotek naší měny získáme jednu jednotku měny EU.
- 4 Zamyslete se, co vlastně znamená zadávat platební příkaz. Co se stane?

Platební karta

K běžnému bankovnímu účtu zpravidla obdržíme platební kartu. S ní **platíme** v obchodě nebo s ní můžeme **vybrat hotovost** z bankomatu.

Při výběru hotovosti z bankomatu musíme pro větší bezpečnost zadat číselný kód – tzv. PIN.

Podobně jako platební kartou lze platit i s pomocí bankovní aplikace v mobilním telefonu apod.

bezkontaktní platba kartou

- 💡 Svůj kód PIN se naučte nazpaměť! Nikdy si jej nezapíšíte na nic, co nosíte v peněžence, ani na svou kartu. Jinak by někdo mohl jeho znalost zneužít k použití vašich peněz na účtu! Při zadávání PIN si dávejte pozor, aby ho nikdo nemohl pozorovat (pohled na číselník při zadávání zakryjte rukou). Případnou ztrátu nebo zcizení karty okamžitě nahláste své bance.

Nakupování

Při nakupování tedy můžeme platit **hotově** (bankovkami a mincemi), nebo **bezhotovostně** (platební kartou, prostřednictvím aplikace v mobilním telefonu, nebo bankovním převodem).

- 5 Prohlédněte si obrázky, na nichž myšák nakupuje, a popište, jak probíhá platba v hotovosti a co se děje při bezhotovostní platbě.
- 💡 Účtenky si uložte, abyste mohli zakoupené věci reklamovat, pokud byste na nich později zjistili vadu (např. v případě, že botám při běžném nošení popraská podrážka).
- 💡 Při platbě v hotovosti si vždy zkontrolujte vrácenou částku.
- 👄 Zkuste uvést klady a zápory placení hotovostí a platební kartou. Kterou platbu byste zvolili při epidemii?
- 💡 Velmi populární je nakupování ve slevách. Pozor, vysoké procento slevy často neodpovídá skutečnosti (např. v jiném obchodě může být cena výrobku podobná i bez slevy), ale představa, že nakupujete výhodně, vás může nutit nakupovat a utrácet za věci, které byste klidně oželeli.

- 6 Prohlédněte si obrázek a určete, který nákup by byl pro myšáka výhodnější.

Vlastnictví můžeme dělit např. na soukromé a veřejné. Porovnáním předpokládaných příjmů a výdajů za určité období získáme rozpočet. Rozpočet může být vyrovnaný, přebytkový, schodkový. Pokud je to možné, je užitečné spořit a vytvářet si finanční rezervu. Pokud si peníze půjčíme, vzniklý dluh musíme splatit i s úroky. U banky si můžeme zřídit bankovní účet. Platit pak můžeme nejen hotově, ale i bezhotovostně.

1. Co může vlastník dělat se svým vlastnictvím?
2. Jak se liší společné a osobní vlastnictví?
3. Co zahrnujeme mezi příjmy? Co zahrnujeme mezi výdaje?
4. Jak se liší osobní a rodinný rozpočet?
5. Kdy je finanční rezerva užitečná?
6. Proč musíme každou půjčku pečlivě uvážit?

ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ

1. Mezi duševní vlastnosti nepatří:

- a) temperament
- b) vzhled
- c) charakter

8. Mezi státní symboly nepatří:

- a) malý státní znak
- b) státní pečeť
- c) velký znak hlavního města Prahy

2. K mimoslovní komunikaci nepatří:

- a) výraz tváře
- b) gesta
- c) konverzace

9. Nejvyšším vrcholem ČR je:

- a) Praděd
- b) Klínovec
- c) Sněžka

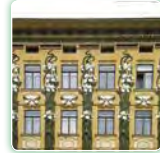
3. Pokud jsme svědky šikany:

- a) oznámíme ji dospělému
- b) přidáme se k agresorovi
- c) nevšimáme si jí

10. K umění patří:

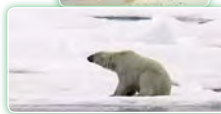
- a) architektura
- b) průmysl
- c) zdravotnictví

4. Podnebí se:

- a) mění jen pozvolna
- b) mění velmi rychle
- c) nemění vůbec

11. Horské oblasti se využívají:

- a) k pěstování vinné révy
- b) k pěstování pšenice
- c) k pastvě

5. Podle nadmořské výšky neurčíme, zda se jedná o:

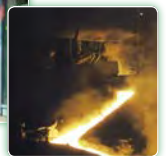
- a) nížinu
- b) kulturní krajinu
- c) vysočinu

12. Ke službám nepatří:

- a) školství
- b) hutnictví
- c) bankovníctví

6. K podzemní vodě patří:

- a) jezero
- b) potok
- c) voda v půdě

13. Na veřejnosti kraj běžně zastupuje:

- a) starosta
- b) hejtman
- c) primátor

7. Největšími evropskými ostrovy jsou:

- a) Britské ostrovy a Island
- b) Britské ostrovy a Kréta
- c) Britské ostrovy a Korsika

14. V rozpočtu počítáme s předpokládanými:

- a) příjmy a výdaji
- b) příjmy a dluhy
- c) příjmy a úsporami

POUŽITÁ LITERATURA

BAILKEY, G., LAW, F. *Tvoje peníze*. Praha: Svojtka & co., 2018.
BŘEZINOVÁ, I. *Řvi potichu, brácho*. Praha: Albatros, Pasparta, 2016.
COWELLOVÁ, C. *Škyták Šelmovská Štika III*. (Kniha 1 – Jak vycvičit draka). Bratislava: Slovart, s. r. o., 2014.
ROWLINGOVÁ, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. Praha: Albatros, 2008.
SANTAROVÁ, A. *Káťa Katrin Katynka*. Praha: Albatros, 1987.
STEKLAČ, V. *Mirek a spol.* Praha: Albatros, 1985.
ŠPAČEK, L. *Špaček v porcelánu aneb Etiketa, vole!* Praha: Mladá fronta, 2011.

INTERNETOVÉ ZDROJE A UŽITEČNÉ ODKAZY

Český statistický úřad. *Aktuální počet obyvatel* [online]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide>
Poradna minimalizace šikany <http://www.minimalizacesikany.cz>
Linka bezpečí <http://www.linkabezpeci.cz>
„Nenech to být“ www.nntb.cz
Mapy.cz <https://mapy.cz>
Google Maps <https://www.google.cz/maps>

KLÍČ K VYBRANÝM CVIČENÍM

Bude součástí tištěné i interaktivní učebnice.

Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

VLASTIVĚDA 4

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS

kde žijeme

učebnice pro 4. ročník základní školy

Jazyková spolupráce: Mgr. Lenka Bičanová, Ph.D.

Překlad vybraných slov do anglického jazyka: Mgr. Kamila Kořínková

Odpovědná redaktorka: Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

Redakční spolupráce: Ing. Mgr. Martin Janáček

Ilustrace: Martin Bašar, DiS.; Mgr. Markéta Matysová

Fotografie: archiv NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.; _Alicja_ (5c); Akil (47t); Aktron (46k); Gary Bembridge (53j); Czcharlie (46ab); Wojciech Czombik (46g); Petr Dlouhý (45b, 46q, 53a); Lenka Gotthardová (47h); Hexagon1 (47u); Inactive account – ID 272447 (5d); Michal Jarmoluk (7c); Lukáš Kalista (46p); Petr Kinšt (53c); Magdalena Konečná (3h, 46x, 47b, 47p, 47aa, 48d, 50b, 50c, 53h, 53x); Larisa Koshkina (3g); Lucie Kotrllová (53b); František Kudláček (3a, 4a, 4c, 4d, 7e, 53q); lapping (53i); Lynx1211 (3k); Markéta Matysová (47w); MikesPhotos (3b); Miloš Miličević (47k); MONUDET (45e); Packa (45c); pastorius (47r); W.J.Pilsak (46h); Jan Polák (45d); Pudelek (47o); Karel Sakař (47g); Simy27 (47f); Rudy and Peter Skitterians (48b, 50a); Dušan Smetana (46v); Jerzy Strzelecki (47v); šJů (46z); Petr Štefek (47n); Tlustá (47m); U.S. federal government (53s); Tomáš Urban (46a, 46e, 46i, 46m, 46u, 46y, 47a, 47e, 47i, 47q, 47z); Vlad Vasnetsov (5a); František Vlček (4b, 7d); Juan de Vojník (53n); Myriam Zilles (5b); Ondřej Žváček (53o)

Fotografie na obálce: archiv NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.; Karel Jakubec (i); Magdalena Konečná (e); František Kudláček (b, d); Zinneke (h); Ondřej Žváček (c)

Grafická úprava: Lucie Kotrllová

Reklamní tisk (2021)

Vytiskla: Tiskárna Vikýřovice

Vydala:

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.
Bratislavská 23d, 602 00 Brno
tel.: 545 222 286, 777 577 739
e-mail: nns@nns.cz
www.nns.cz

Přírodověda a vlastivěda pro 4.–5. ročník

Porozumění v souvislostech

Nová řada učebnic, pracovních sešitů a multimediálních interaktivních učebnic (MIUč+) pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět klade důraz na **porozumění v souvislostech**.

Všechny vydané učebnice mají udělenou **schvalovací doložku MŠMT**.

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

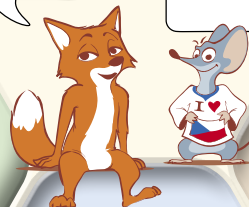
Prozkoumejte ekosystémy ve vašem okolí!
Zjistěte, proč jsou podmínky na Zemi tak rozmanité nebo z čeho se skládá vaše tělo!

pomáhá systematicky poznávat okolí a porozumět přírodním jevům

Vypravte se se mnou do minulosti za životem našich předků! Lépe tak porozumíte i současnosti.

používá myšlenkové mapy, přehledová schémata a barevné rozlišení textů

Dobře poznejte Českou republiku i celou Evropu! Naučte se chovat zdvořile i odpovědně!

rozvíjí demokratické hodnoty a smysl pro odpovědnost

vede ke spolupráci a společnému řešení problémů

podněcuje k práci s informacemi různými způsoby

podporuje rozvoj logického myšlení a vyvozování souvislostí

procvičuje čtení s porozuměním u motivačních a ilustračních textů

pobízí k využívání digitálních technologií

Více informací najdete na: nns.cz/porozumeni.

